

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ГЕОГРАФИЯ

Информационен пакет

НАУЧНА ОБЛАСТ: 4. ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА

ФАКУЛТЕТ: ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКИ

КАТЕДРА: ГЕОГРАФИЯ, ЕКОЛОГИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Квалификационна характеристика

Квалификационната характеристика, учебният план и учебните програми на научната специалност " Икономическа и социална география " са в съответствие със Закона за Висшето образование и Правилниците на университета. Обучението по докторската програма е с продължителност три учебни години за редовна и самостоятелна форма и четири за задочна форма на обучение.

Научната специалност „Икономическа и социална география“ е от Професионално направление 4.4. “Науки за Земята”, от Научна област 4. „Природни науки, математика и информатика“ и се администрира от катедра „География, екология и опазване на околната среда”, към Природо-математически факултет на ЮЗУ “Неофит Рилски”.

Обучението приключва със защита на докторска дисертация. Завършилите получават образователната и научна степен “доктор“ по Икономическа и социална география.

Обучават се докторанти от всички региони на страната и от други държави.

Обучението се провежда на български език.

Цели на докторската програма

Обучението в тази докторска програма е насочено към изпълнението на следните цели:

1. Подготовка на висококвалифицирани кадри с придобит опит за осъществяване на научно - изследователска и преподавателска дейност в областта на социално-икономическата география.

2. Задълбочаване на фундаменталната и професионалната компетентност за научноизследователска, практико-приложна и преподавателска дейност в сферата на икономическата и социална география.

3. Създава не на възможности за формиране на съвременни научно-теоретични и практико-приложни знания, умения и компетентности за самостоятелна научноизследователска и преподавателска дейност, за работа в екип, за прилагане на иновационни и технологични постижения в областта на икономическата и социална география.

4. Формиране на методологически опит и умения за планиране на изследователска дейност, за анализиране на научните резултати, за изготвяне на предписания с цел преодоляване на установени проблеми, за обосноваване на препоръки, свързани с функционирането на териториалните социално-икономическите системи в различни по мащаб и обхват географски региони и сфери на социално-икономическия живот, институции и др.

5. Усъвършенства езиковата подготовка по избрания чужд език във връзка с използването му в професионалната дейност на докторанта.

Обща квалификация и специализация

Докторската програма „Икономическа и социална география“ е насочена към подготовката на специалисти в област с широко поле за изява и реализация, която непрекъснато се разширява в следствие на голямата динамика на времето, в което се намира страната ни и не само. Освен, че подготвя специалисти в сферата на научните изследвания, обучението в тази докторска програма е насочено към обезпечаване на пазара на труда със специалисти в областта на комплексните анализи на териториалните ресурси (демографски ресурси, териториална организация на селищната мрежа, на урбанизираните територии, на социалната сфера, на териториалните икономически комплекси, на инфраструктура и т.н.). Извършването на такива анализи и резултатите от тях са неотменна част от структурата на различни планови и стратегически документи, регламентирани със Закона за регионално развитие и свързаните с него правилници и програми, както и на Закона за местното самоуправление и местната администрация. Защото именно местната администрация е отговорна за подготовката на такива документи и възлагането на поръчки за създаването им. Специалистите, завършили тази докторска програма са в услуга както на местната администрация на различните нива на управление, така и като консултанти на неправителствени организации, МИГ, сдружения с нестопанска цел и др. по въпросите на териториалната организация, планиране и управление, вкл. и при разработването и изпълнението на проекти.

Изисквания за придобиване на образователната и научна степен "доктор"

Образователната и научна степен "Доктор" се придобива след:

- успешно изпълнение на всички етапи от учебния план на докторанта
- успешна защита на дисертационния труд

Сфери на професионална реализация

Завършилите обучението по научната специалност „Икономическа и социална география“ и защитили успешно подготовеният през този период на обучение дисертационен труд са подготвени за самостоятелни научни изследвания и за иновационна научно-преподавателска дейност във висшите училища и колежи, в научноизследователските институции, в средни училища и др.

Завършилият докторската програма може:

-  да участва в различни форми на продължаващо обучение (постдокторантски програми за повишаване на професионалната квалификация и опит по научната специалност и в професионалната област)
-  да участва в хабилитационни процедури и процедури за израстване в степен в системата на висшето образование (университети и колежи)

- ✚ да извършва научни изследвания в областта на социално-икономическото, регионалното развитие, да определя основните закономерности и тенденции в регионалното, икономическо, социално, демографско и териториално развитие и пазарна икономика
- ✚ да участва в изготвянето на стратегически документи в областта на икономическото, социално и регионално развитие, териториално планиране, урбанизация на различни по обхват АТЕ и географски региони
- ✚ да участва в стратегическото управление в духа на европейските стандарти за реализация на въпроси по европейската регионална, икономическа, социална и демографска политика и интеграция, в прилагането на политиките и стратегиите на Европейския съюз
- ✚ да формира способности и нагласи за екипна работа в различни национални и международни институции и неправителствени организации
- ✚ да дефинира и анализира основни тенденции на глобализацията, регионалистиката, икономическата, социална, демографска и териториална политика
- ✚ да ръководи или участва в ръководството на образователни институции.

Основна предпоставка за постигане на образователните цели е структурата и съдържанието на учебния план. Той е разработен в 6 семестъра и включва задължителни и избираеми дисциплини.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ	Форма на подготовка и реализация			Форма на признаване
		КРЕДИТИ	ХОРАРИУМ	лекции, семинари, лабораторни упражнения, самостоятелна подготовка, консултации, участие, друго	изпит, текуща оценка, събеседване, сертификат, отчет, протокол, заверка, друго
I.	ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ				
1.	Теория и практика на икономическата и социална география (съобразно темата на дисертацията)	5.0	150	30 л, 20 с (50 аз / 100 сп)	изпит
2.	Подготовка и управление на проекти	3.0	90	30 аз / 60 сп	изпит
3.	Английски език	4.0	120	15 л, 25 с (40 аз / 80 сп)	изпит
4.	Избираема дисциплина 1	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
5.	Избираема дисциплина 2	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
	ОБЩО :	20	600		

II. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ					
1.	Определяне на изследователския проблем и разработване на концепцията.	8	240	сп, к	събеседване
2.	Подготовка и обсъждане на проект за дисертация	10	300	сп, к	събеседване
3.	Проучване на литературни източници по темата на дисертацията.	8	240	сп, к	събеседване
4.	Анализ на литературни източници и написване на литературния обзор.	8	240	сп, к	събеседване
5.	Написване на теоретичната глава от дисертацията.	10	300	сп, к	доклад със заверка
6.	Теренни изследвания, издирване и събиране на данни по тематичната насоченост на дисертацията.	8	240	сп, к	доклад със заверка
7.	Обезпечаване на изследването със статистическа информация.	8	240	сп, к	събеседване
8.	Обработване и анализ на статистическа информация. Визуализиране на резултатите.	8	240	сп, к	събеседване
9.	Написване на главата/главите от дисертацията, свързани с резултатите от проведеното изследване.	9	270	сп, к	доклад със заверка
10.	Подготовка на доклад и участие в научен форум по география.	15	450	сп, к	сертификат (минимум два)
11.	Подготовка и публикуване на статия в научно списание по тематичната насоченост на дисертацията.	15	450	сп, к	публикация (минимум три)
12.	Последна обработка и финализиране на дисертационния труд.	11	330	сп, к	доклад със заверка
13.	Подготовка, представяне и обсъждане на дисертационния труд на катедрен съвет.	12	360	сп, к	доклад със заверка
14.	Завършване на дисертационния труд. Подготовка за апробация.	12	360	сп, к	доклад със заверка
	ОБЩО :	142	4260		
III. ПЕДАГОГИЧЕСКА ДЕЙНОСТ					
1.	Провеждане на практически упражнения по дисциплини от учебния план на специалност ГРП или ПОГИ, ОКС „бакалавър”.	5.0	150	аз, сп, к	протокол, отчет
2.	Консултации на студенти от ОКС „бакалавър” по дисциплини от учебния план на специалност ГРП или ПОГИ.	2.0	60	сп	отчет
3.	Проверка на тестове, презентации, писмени работи и др.	3.0	90	сп	отчет
4.	Изготвяне на рецензии на дипломни работи.	3.0	90	сп	отчет
5.					
	ОБЩО :	13	390		
IV. ДРУГИ					
1.	Участие в заседания на КС.	1.0	30	участие	протокол
2.	Участие в университетски комисии.	1.0	30	участие	протокол
3.	Участие в работата на катедрени комисии, работни срещи или други административни дейности.	3.0	90	участие	протокол

	ОБЩО :	5	150		
	ОБЩО (за цялата продължителност на обучението):	180	5400		
	ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ*				
1.	Приложение на ГИС в екологичните и географските изследвания	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
2.	Теория и практика на регионалното развитие	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
3.	Изследователски методи в социалните науки	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
4.	Статистически методи в научно-изследователската дейност по икономическа и социална география	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
5.	Методика на подготовката и писане на дисертация	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
6.	Методически указания за писане на научна статия	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит
6.*	Или друга учебна дисциплина, гласувана на катедрен съвет	4.0	120	20 л, 20 с (40 аз /80 сп)	изпит

Координати за връзка:
Доц. д-р Емилия Патарчанова
e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg
GSM: +359 885 938 005

АНОТАЦИЯ НА УЧЕБНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

Задължителни дисциплини

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА ИКОНОМИЧЕСКАТА И СОЦИАЛНА ГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра „География, екология и опазване на околната среда

Факултет: Природо-математически

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Задължителната дисциплина “Теория и практика на икономическата и социална география ” заема важно място в обучението на докторантите по докторската програма „Икономическа и социална география“. Тя се стреми да осигури усвояването на базисен теоретичен минимум, който да бъде основа при формулирането и разработването на докторската теза в дисертационните трудове на докторантите от докторската програма

„Икономическа и социална география“. Дисциплината цели да даде теоретична подготовка по ключови теми от областта на икономическата и социална география; да обогати понятийния апарат по съответната област на научното познание; да формира научно-познавателна основа, върху която докторантите да надграждат самостоятелно своята подготовка; да планират самостоятелното научно изследване; да формира компетенции за извършване на изследователска работа и анализ на постигнатите резултати. В съдържателно отношение се акцентира върху научни концепции и подходи, върху теоретични и методологически проблеми на икономическата и социална география, върху новата икономическа география, върху регионалната география и регионите в съвременната структура на света, върху регионалната интеграция.

ПОДГОТОВКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ

ECTS кредити: 3

Форма за проверка на знанията: изпит

Лектор: преподавател от Югозападен университет

Анотация

Основната цел е да подготви висококвалифицирани специалисти в подготовката и управлението на проекти на национално и трансевропейско ниво, като се предоставят знания и умения за различни видове проекти и програми.

Специфични цели на курса: да се дадат базови знания и умения по управление на проекти като се разгледат национални и международни инструменти за подкрепа на проекти и програми с различна насоченост; да се обогатят знанията за същността и основните характеристики на управлението на проекти и управлението на проектни екипи; да се предоставят добри практики за вземане на стратегически и тактически управленски решения свързани с управлението на проекти.

Докторантите, които се обучават в този курс, ще придобият след завършването му необходимата компетенция да разработят проект, дизайн на проект в различни области, да участват в управление на даден проект и да го доведат до реализация. Придобитите знания имат важно значение, тъй като развитието на различни видове икономически направления ще се извършва на проектно-програмна основа. Предлаганият курс е в съответствие с мисията и концепцията на университета за предоставяне на модерни и актуални знания; обемът на курса е съобразен с предвидените кредити, както и квалификационната характеристика на специалността.

АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра „Германистика и романистика“

Факултет: Филологически факултет
Лектор: доц. д-р Дафина Костадинова
e-mail: dafinakostadinova@swu.bg

Анотация

Курсът по английски език е задължителен за всички докторанти през първата година на обучението си, обучаващи се по различни докторантските програми във всички факултети на ЮЗУ „Н. Рилски” съгласно решение на Академичния съвет Протокол №21от 04.09.2013 г.

Курсът се провежда всяка година в първия месец след приключване на летния семестър и времетраенето му е различно, в зависимост от формирането на групите по нива на езикова компетентност. Нивото на компетентност се определя чрез входен тест, на базата на който участниците се разпределят в четири нива – начинаещи, фалшиви начинаещи, средно напреднали и напреднали, които се обучават съответно на ниво A1, A2, B1 и B2. По този начин се сформират четири групи. При липса на абсолютно начинаещи, групите са три – начинаещи, средно напреднали и напреднали.

Продължителността на курса зависи от нивото на групата. Начинаещите (абсолютни и фалшиви) преминават четириседмичен курс на обучение с общ хорариум 120 часа, средно напредналите – триседмичен курс с общо 90 часа, а напредналите – двуседмичен курс с общо 60 часа. Дневната натовареност за всички курсове е 6 часа. В последните 2 часа на обучението се провежда финален изпит.

Учебната програма по английски език предвижда обучение на 4 основни нива, отговарящи на Общата езикова европейска рамка /ОЕЕР/, които отговарят на нуждите на четирите основни групи.

Всички курсове предвиждат практическа подготовка на студентите по английски език, като фокусът е върху усвояване на основни знания по лексика и граматика при по-ниските нива и усъвършенстването и разширяването на знанията и повишаване на нивото на владение на езика в по-високите нива. Обучението се базира на интегративен подход, при който придобиването на нови за докторантите знания и умения е основано на развиването на четирите основни вида умения: четене, писане, слушане и говорене. В групата на напредналите специално внимание се обръща на изграждането на уменията за говорене и слушане, усвояването на основни принципи на изграждането на академичен текст на английски език, специализирана академична терминология и фразеология, както и на уменията за изготвяне на презентации на английски език.

Курсът по практически английски за докторанти задължително съдържа следните модули: практическа граматика, лексика, писмени упражнения, четене и слушане с разбиране и разговор. В зависимост от конкретните нужди на обучаемите от различните факултети и специалности, преподавателите могат да въведат специализирана за областта лексика и упражнения по специализиран и общ превод. За целите на обучението се използват утвърдени учебни пособия от областта на университетската дидактика, както и изработени от преподавателите материали, които да отговарят на специализираните потребности на докторантите.

Избираеми дисциплини

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ГИС В ЕКОЛОГИЧНИТЕ И ГЕОГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет: Природо-математически

Лектор: проф. д-р Стоян Недков

E-mail: nedkov@swu.bg

Анотация

Курсът по дисциплината “Приложение на ГИС в екологичните и географските изследвания” за докторска програма “Икономическа и социална география” представя общите концепции за изграждане и реализиране на ГИС. Лекционният курс допълва знанията от основния курс по ГИС по фундаментални теоретични направления от бакалавърската степен.

Цел на курса: С лекционния курс се цели да се дадат конкретни знания за приложението и повишаващата се роля на ГИС в регионалното планиране и управление на различни териториални единици от областта на различни географски дисциплини и по специално социално-икономическата география. Всички познания са пряко ориентирани към системите за картографиране, управление, анализ и подпомагане вземането на решения при управление на географски обекти и територии, които имат локално или регионално разпространение.

Задачи:

В този курс по задълбочено се разглежда практическото приложение на картните проекции в ГИС, трансформациите от една проекция в друга, интерполационни методи, генерализиращи процедури, класификационни методи на данните в цифрова среда, векторни и растерни анализи, способите за представяне на тримерни обекти и повърхнини. От изключителна важност за докторантите е извършването на географски анализи чрез ГИС при разглеждане на различни проблеми от управлението на стопанския живот в страната.

Очаквани резултати:

В края на семестъра студентите трябва да знаят: Как да приложат знанията си по ГИС за картографско изобразяване и анализиране на данните от областта на своите изследвания;

Крайният резултат от теоретичните и практически (упражненията) знания на студентите е тяхната подготовка за създаване на бъдещи проекти за ГИС за управление на предварително определена територия и внедряването му. Студентите, получили добри знания в тази област ще имат възможност да намерят своето място при разработване и управление на ГИС на регионално ниво.

Дисциплината кореспондира с всички географски дисциплини.

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет: Природо-математически

Лектор: доц. д-р Александра Равначка

E-mail: al_ravnachka@swu.bg

Анотация

Избираемата дисциплина “Теория и практика на регионалното развитие” играе основополагаща роля при изграждането на умения и формирането на компетенции у докторантите по отношение на концепцията за самоуправление на регионите. Тази концепция е фундаментално имплементирана в същността на устройството и управлението на Европейския съюз. По време на курса докторантите усвояват теоретични и практически познания по въпросите за регионалното развитие, анализират нормативни документи, работят с инструменти за оценка и анализ на територията. Придобитите познания са от различно естество – в областта на ресурсният потенциал, социално-демографски, геоурбанистични, управленски, икономически и такива, свързани с устойчивото развитие и с регионалните политики на ЕС и България. Получените умения и компетенции ще увеличат управленският потенциал на докторантите, ще спомогнат за формирането им като цялостни и завършени бъдещи специалисти по редица въпроси свързани с регионалния анализ и развитие, с регионалните политики и управление в териториалните рамки на България и Европейския съюз. Дисциплината подготвя фундаментално докторантите за реалиите в единното европейско пространство.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ МЕТОДИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра "Социология“

Факултет: Философски

Лектор: доц. д-р Петрана Стойкова

E-mail: petrana_stoikova@swu.bg

Анотация

Основната цел на курса “Изследователски методи в социалните науки“ е да запознае докторантите с цялостния изследователски процес. В него са включени теоретико-методологическите изисквания и подбора на конкретните изследвания, изследователските ограничения. Докторантите се запознават с изследователския дизайн, видовете изследвания, изследователските подходи въпросите на достоверността

и валидността на търсената информация и пр. Специално внимание се отделя на съществуващите методи на изследвания и на техните предимства и ограничения. Докторантите се запознават с основните изследователски подходи, необходими за разработване и аргументиране на техните цели и научни тези. В учебното съдържание се акцентира върху теоретичните и приложни измерения на отделните изследователски техники и подходи за написване на дисертационните им трудове.

СТАТИСТИЧЕСКИ МЕТОДИ В НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПО ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра "Информатика"

Факултет: Природо-математически

Лектор: доц. д-р Елена Каращранова

E-mail: helen@swu.bg

Анотация

Дисциплината "Информационни технологии /ИТ/ и количествен анализ в педагогическите изследвания" е насочена към запознаване на докторантите с основните статистически процедури и приложението им в научно - изследователската дейност. Статистическите методи се представят на базата на модели от конкретни педагогически експерименти. Предвижда се запознаване и със съвременни технологии за прилагането им: MS EXCEL, SPSS и STATISTIKA.

Студентите следва да владеят английски език на по-високо от средното ниво и да имат теоретични познания по информационни технологии и информатика.

Основната цел е да даде на студентите теоретични познания за основните статистически процедури, както и спецификата на тяхното използване; да запознае студентите и им даде знания за създаване на модели за статистическа обработка на данни от експерименти; да запознае студентите със съвременните ИТ за статистическа обработка на данни; да подготви студентите за бъдещата им изследователска работа.

МЕТОДИКА НА ПОДГОТОВКАТА И ПИСАНЕ НА ДИСЕРТАЦИЯ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Лектор: преподавател от Югозападен университет

Анотация

Избираемата дисциплина “Методика на подготовката и писане на дисертация” заема важно място в подготовката и разработването на докторската теза на обучаваните в докторската програма „Икономическа и социална география“. Дисциплината цели докторантите да се запознаят с методиката на самостоятелното научно изследване, да формират компетенции за планиране и извършване на изследователска работа и писмено представяне на постигнатите резултати.

Акцентираща се върху основните етапи на разработването на дисертацията при спазване на следната логическа схема:

1. Обосновка на актуалността на избраната тема;
2. Дефиниране на цели и задачи на изследването;
3. Определяне на обекта и предмета на изследване;
4. Избор на методи (методика) на изследването;
5. Описание на процеса на провеждане на изследването;
6. Обсъждане на получените резултати от изследването;
7. Формулиране на изводи и заключения.

В края на курса докторантите трябва да изградят умения за работа с литературни източници и изготвяне на библиографска справка, както и за оформяне и представяне на дисертационния труд в завършен вид, в съответствие с нормативните изисквания и традициите в българската география.

МЕТОДИКА НА ПИСАНЕ НА НАУЧНА СТАТИЯ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Методическо ръководство: Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Факултет: Природо-математически

Лектор: проф. д-р Стоян Недков

E-mail: nedkov@swu.bg

Анотация

“Методология на научните изследвания” е насочена към детерминиране и развитие на миросгледната и философско-методологическа подготовка на докторантите. Дисциплината цели да формира методологическото географски мислене на докторантите и оказване на конкретна помощ при избор на методологическа основа за собственото научно изследване. За постигането на тази цел последователно се решават следните образователни задачи:

1. Формиране на умение за разпознаване и диагностика на приложените научни подходи чрез работа с подходящи автореферати на дисертации;
2. Усвояване на знания за правилата за прилагането на методологически принципи и подходи чрез критичен анализ на различни научни изследвания.
3. Формиране на умения за избор, планиране и прилагане на методологически подходи и принципи в собственото научно изследване чрез създаване на варианти и прогнозиране на крайния резултат.

В края на курса докторантите трябва да са избрали методологията на собственото си дисертационно изследване, да разбират начина на приложението му и да предвиждат качествата на крайния научен резултат.